

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Uudet kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet

Opetussuunnitelman toimeenpanon tukiwebinaari
17.3.2022

Ohjelma

- 13.00–13.10 Tervetuliaissanat, opetusneuvos Katri Kuukka, Opetushallitus
- 13.10–13.30 Avauspuheenvuoro, neuvotteleva virkamies Sari Haavisto, Työ- ja elinkeinoministeriö
- 13.30–14.00 Perusteiden sisällön esittely, opetusneuvokset Katri Kuukka ja Teijo Koljonen, Opetushallitus, Erikoissuunnittelija Laura Ruuskanen, Uudenmaan ELY-keskus, asiantuntijas sihteeri
- 14.00-14.05 Kommenttipuheenvuoro, erityissuunnittelija Anne Kolehmainen, Opetushallitus
- 14.05-14.30 Keskustelua ja kysymyksiä

Työn organisointi - ohjausryhmä

- Leena Nissilä/Taija Paasilinna, Opetushallitus, puheenjohtaja
- Opetusneuvos Katri Kuukka, sihteeri
- Opetusneuvos Annika Bussman, Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Vanhempi tutkija Hannu Karhunen, Palkansaajien tutkimuslaitos
- Erityisasiantuntija, pääsihteeri Peter Kariuki/Kriisikeskus Monikan johtaja Natalie Gerbert, Etnisten suhteiden neuvottelukunta
- Maahanmuuttajien palveluiden johtaja Kristel Kivisik, Suomen Kasvupalveluiden tuottajat ry
- Äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori Satu Lahtonen, Suomenopettajat ry
- Asiantuntija Saku Lehtinen, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
- Apulaisrehtori Sari Liski, Aikuislukioliitto ry
- Erityisasiantuntija Päivi Lyhykäinen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
- Pedagoginen asiantuntija Riikka Merimaa-Jovanovic/Opettaja Pauli Valo, Helsingin kaupunki
- Toiminnanjohtaja Henrika Nordin, Vapaa Sivistystyö ry
- Erityisasiantuntija Susanna Piepponen/neuvotteleva virkamies Paula Karjalainen, Työ- ja elinkeinoministeriö
- Elinkeinopoliittinen asiantuntija Jussi-Pekka Rode, Sivistystyönantajat ry
- Asiantuntija Mikko Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Maahanmuuttopäällikkö Jaana Suokonautio, Uudenmaan ELY-keskus
- Yhteisötyön yksikön päällikkö Veera Vilkama/koulutus suunnittelija Iikka Tuominen, Suomen Pakolaisapu ry

Työn organisointi - asiantuntijaryhmä

- Opetusneuvos Leena Nissilä/Opetusneuvos Katri Kuukka, Opetushallitus, puheenjohtaja
- Opetusneuvos Teijo Koljonen, sihteeri
- Projektiasiantuntija Antti Kanninen, Pakolaistaustaisten ohjaus -hanke, Kaakkois-Suomen ELY >
- Erikoissuunnittelija Laura Ruuskanen, Uudenmaan ELY-keskus, asiantuntijasihteeri
- Kouluttaja Amani Bakri, Suomen Pakolaisapu ry
- Koulutusjohtaja, vararehtori Paula Frantti-Niemelä, Rovala-Opisto
- Koulutuspäällikkö Janne Haikansalo, Tampereen Aikuiskoulutuskeskus
- Erityisasiantuntija Hanna-Maria Hyttinen, Työ- ja elinkeinoministeriö
- Koulutuspäällikkö Virva Muotka/opettaja Jutta Kosola/opettaja Tanja Sandberg, Axxell
- yliopistonopettaja Tuija Lehtonen, Jyväskylän yliopisto
- Opettaja Marianne Seppä, Luksia
- Aluekoordinaattori Tanja Tammimies, Kotona Suomessa -hanke
- Opetusneuvos Heikki Tulkki, Opetushallitus
- Opinto-ohjaaja Nappu Tuononen, Helsingin aikuisopisto

OPS-prosessiin liittyvä tutkimus

- väitöstutkimus kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden
- Laatimisprosessista, tohtorikoulutettava Reetta Ronkainen, Jyväskylän yliopisto

Perusteiden muutostoiveet (kysely 2019)

- **koulutuksen laajuus ja rakenne** > B1.1 liian vaativa, erilaajuiset oppimäärät/eripituinen koulutus, muiden kuin kielitaitotavoitteiden kielentäminen työssäoppimisjakson henkilökohtaistaminen
- **lähtötason arviointi ja opintopolut** > lähtötason arvioinnin luotettavuus ja tiedonsiirto, suhde alkukartoitukseen, erittäin vahvaa tukea tarvitsevien tukeminen, opetuksen eriyttäminen ryhmässä vs. eri polut (HUOM. Luku upotettu muihin lukuihin)
- **yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus** > taitojen saavuttamisen realistisuus, käsitteiden ja tausta-ajatusten päivittäminen

Lausuntokierros marraskuussa 2021

- Lausuntoja tuli vajaa 80
- Lausunnonantajat mm. Valtionhallinnon organisaatioita (ministeriöt, ELY-keskukset, TE-toimistot), kotoutumiskoulutuksen järjestäjiä, kuntia sekä järjestöjä.
- Lausuntojen yleissävy myönteinen, lisäksi esitettiin useita muutos- ja täsmennysehdotuksia.

Nostoja lausuntopalautteesta

- Toivottiin kohderyhmän selkiyttämistä, mm. suhde aikuisten perusopetukseen
- Koulutuksen kesto pidettiin liian lyhyenä suhteessa sisältöihin ja tavoitteisiin
- Toisaalta esitettiin toiveita monista uusistakin sisällöistä tai sisältöjen painottamisesta eri tavoin
- Pidettiin hyvänä koulutuksenjärjestäjän oman opsin velvoittamista
- Kieli- ja viestintäosaamiseen liittyvää termistöä kommentoitiin, mediaation ja vuorovaikutuksen arviointia pidettiin haasteellisena
- Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen arviointi numeerisesti koettiin hankalana ja epätarkoituksenmukaisena, toisaalta myönteisenäkin uudistuksena
- Toivottiin latinalaisen kirjaimiston osaamista vahvistavien opintojen tarkempaa kuvausta

Perusteiden voimaantulo ja suhde kotoutumiskoulutuksen hankintoihin

- Kotoutumiskoulutusta järjestävien tulee ottaa näiden perusteiden mukainen opetussuunnitelma käyttöön 1.8.2022 jälkeen alkavassa koulutuksessa.
- Uudet opetussuunnitelman perusteet kumoavat vuoden 2012 perusteet (1/011/2012) ja vuonna 2017 laaditut päivitettyt kotoutumiskoulutuksen toteutusmallit.
- [Perusteet luettavissa pdf:nä](#); tulossa ePerusteisiin maaliskuun aikana.
- Aiemmin tehtyihin kilpailutuksiin perustuvien koulutusten/opetusryhmien osalta suositellaan, että koulutuksenjärjestäjät ottavat uudet perusteet käyttöön 1.8. jälkeen alkavissa koulutuksissa. Tarvittaessa neuvottelu hankintayksikön ja koulutuksenjärjestäjän välillä yksityiskohdista. ELY-keskuksen ja koulutuksenjärjestäjän välisessä sopimussuhteessa sopimusehdot ovat kuitenkin ensisijaiset.

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet – mistä määrätään

- Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) mukaan järjestetään kotoutumiskoulutuksena suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia.
  - Opetushallitus *määrää* suomen/ruotsin kielen opetuksesta - määräys on kotoutumiskoulutuksen järjestäjiä velvoittava.
  - Lisäksi perusteissa *kuvataan* muuta opetusta, joka edistää opiskelijan työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia.
- MUTTA: opetussuunnitelman perusteet ovat *kokonaisuus*.
- Työvoimakoulutuksen hankinnoissa voidaan edellyttää näiden opetussuunnitelman perusteiden noudattamista *kokonaisuudessaan*.

Sisälllys #1

Johdanto

1. Kotoutumiskoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

1.1. Tehtävä

1.2. Arvoperusta

1.3. Oppimiskäsitys

2. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

2.1. Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma

2.2. Koulutuksen järjestäjän ohjaussuunnitelma

Sisälllys #2

3. Koulutuksen laajuus ja toteuttaminen

3.1. Toimintakulttuuri, oppimisympäristöt ja työtavat

3.2. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

4. Arviointi

4.1 Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet

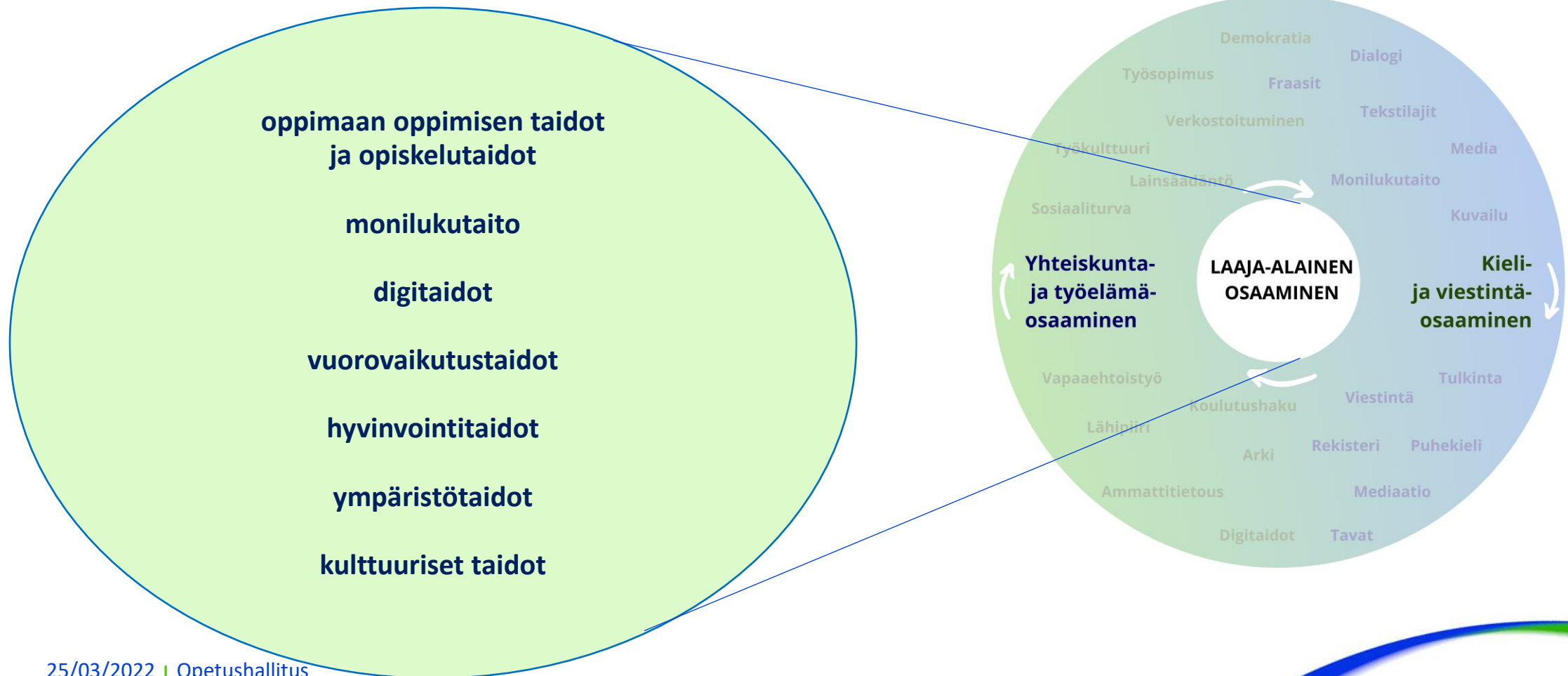
4.2 Kotoutumiskoulutuksen aikainen arviointi

4.3 Arviointi kotoutumiskoulutuksen päättyessä

4.4 Todistus ja siihen merkittävät tiedot

Sisälllys # 3 Laaja-alainen osaaminen – huom. 6.4.22

HUOM! Osa kieli- ja viestintäosaamisen opetusta ja arviointia – pohdittava, miten?

Sisälllys #3

5.2. Kieli- ja viestintäosaaminen

5.2.1 Keskeiset sisällöt

5.2.2 Tavoitteet ja opiskelijan taidot

5.2.3 Kieli- ja viestintäosaamisen arviointi

Sisällys #4

5.3 Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

5.3.1 Yhteiskuntaosaaminen

5.3.2 Työelämäosaaminen

5.3.3 Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen arviointi

5.4 Valinnaiset opinnot

6. Ohjaus ja oppimisen tuki

6.1 Ohjaus osana kotoutumiskoulutusta

6.2 Uraohjaus

6.3 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

6.4 Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

6.5 Oppimisen ja opiskelun tuki

Keskeisimmät muutokset/uudet painotukset

- Opiskelijajoukon heterogeenisyyden huomioiminen, koulutuksen erilaisten toteuttamistapojen esiin tuominen
- Latinalaisen kirjaimiston osaamisen vahvistamista tarvitsevat opiskelijat
- Kielitietoisuuden ja monikielisyyden huomioiminen, viittaukset mm. monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon
- Antirasistinen, kielitietoinen, osallisuutta tukeva tukeva työtapa, yksilöllinen uraohjaus
- Opintoviikot -> opintopisteet
- Laaja-alaisen osaamisen käsite mukaan
- Käsitteiden uudistaminen, mm. "kulttuuri" -> tavat, arvot ja normit, vuoropuhelu erilaisten ihmisten kanssa
- Kieli- ja viestintäosaamisen tavoitteiden ja sisällön päivitys -> mediaatio
- Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen sisältökokonaisuuksien määrittely opintopisteissä
- Työelämäjakso -> Työssäoppimisjakso
- Ruotsinkielisen ja osin kaksikielisen toteutuksen huomioiminen